

**แนวทางการบังคับใช้มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข
ในการควบคุมดูแลสถานที่จำหน่ายอาหาร เพื่อป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19
(Coronavirus Disease 2019 (COVID-19))**

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเป็นกฎหมายที่กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบังคับใช้ภายในเขตพื้นที่ เพื่อควบคุมดูแลการประกอบกิจการต่างๆ ในพื้นที่ที่มีโอกาสสูงในการเป็นแหล่งแพร่เชื้อหรือมีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ได้แก่ กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตลาด สถานที่สะสมอาหาร สถานที่จำหน่ายอาหาร การจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ รวมทั้ง การจัดการมูลฝอย ซึ่งในสถานการณ์ที่มีการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 นี้ ราชการส่วนท้องถิ่นควรต้องกำกับดูแลและบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขอย่างเคร่งครัด โดยจะเป็นการดำเนินงานที่เสริมกันกับมาตรการตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อันจะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคโควิด 19 ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

บทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขในการควบคุม กำกับ ดูแลกิจการ สถานที่จำหน่ายอาหารในเขตพื้นที่ ให้ปฏิบัติให้ถูกต้องเกี่ยวกับสุขลักษณะ ดังนี้

- (1) ออกข้อบัญญัติท้องถิ่น เพื่อควบคุมสถานที่จำหน่ายอาหาร โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 40 ประกอบกับมาตรา 54 มาตรา 55 มาตรา 58 มาตรา 63 และมาตรา 65 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อดูแลสถานที่จำหน่ายอาหาร
- (2) ออกใบอนุญาต ตามมาตรา 56 หรือหนังสือรับรองการแจ้ง ตามมาตรา 48 ให้ผู้ที่จะดำเนินกิจการ รวมทั้งมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขท้ายใบอนุญาต
- (3) เจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุข และผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 44 ตรวจสอบและแนะนำให้ประชาชน และผู้ประกอบกิจการหรือผู้ได้รับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้ง ปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อบัญญัติท้องถิ่น และกฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561

กฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561

ในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 ราชการส่วนท้องถิ่นต้องตรวจตรา ควบคุมดูแล ให้มีการปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่นและกฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561 อย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะหลักเกณฑ์ตามกฎกระทรวงฯ ดังนี้

สุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร

ข้อ 3 สถานที่จำหน่ายอาหารต้องมีการจัดการเกี่ยวกับสถานที่และบริเวณที่ใช้ทำ ประกอบหรือปรุงอาหาร จำหน่ายอาหาร และบริโภคอาหาร โดยพื้นบริเวณที่ใช้ทำ ประกอบ หรือปรุงอาหารต้องสะอาด ทำด้วยวัสดุที่แข็งแรง ไม่ชำรุด และทำความสะอาดง่าย มีการระบายอากาศเพียงพอ และในกรณีที่สถานที่จำหน่ายอาหาร

เป็นสถานที่...

เป็นสถานที่สาธารณะ ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ มีที่ล้างมือและอุปกรณ์สำหรับล้างมือที่ถูกสุขลักษณะสำหรับสถานที่และบริเวณสำหรับใช้ทำ ประกอบหรือปรุงอาหาร และบริโภคอาหาร เว้นแต่สถานที่หรือบริเวณบริโภคอาหารไม่มีพื้นที่เพียงพอสำหรับจัดให้มีที่ล้างมือ ต้องจัดให้มีอุปกรณ์สำหรับทำความสะอาดมือที่เหมาะสม โตะหรือเก้าอี้ที่จัดไว้สำหรับบริโภคอาหารต้องสะอาด ทำด้วยวัสดุที่แข็งแรง และไม่ชำรุด (การเว้นระยะห่างระหว่างโต๊ะอาหาร)

ข้อ 4 สถานที่จำหน่ายอาหารต้องมีการจัดการเกี่ยวกับส้วม โดยมีอ่างล้างมือที่ถูกสุขลักษณะและมีอุปกรณ์สำหรับล้างมือจำนวนเพียงพอ

สุขลักษณะของภาชนะ อุปกรณ์ และเครื่องใช้อื่นๆ

ข้อ 19 สถานที่จำหน่ายอาหารต้องมีการจัดการเกี่ยวกับภาชนะ อุปกรณ์ และเครื่องใช้ ตามหลักเกณฑ์ เช่น มีอ่างล้างมือที่ถูกสุขลักษณะและมีอุปกรณ์สำหรับล้างมือจำนวนเพียงพอ

ข้อ 20 สถานที่จำหน่ายอาหารต้องมีการจัดการเกี่ยวกับการทำความสะอาดภาชนะ อุปกรณ์ และเครื่องใช้ ตามหลักเกณฑ์ เช่น มีการทำความสะอาดภาชนะ อุปกรณ์ และเครื่องใช้ที่ถูกสุขลักษณะ และใช้สารทำความสะอาดที่เหมาะสม โดยปฏิบัติตามคำแนะนำการใช้สารทำความสะอาดนั้น ๆ จากผู้ผลิต และจัดให้มีการฆ่าเชื้อภาชนะ อุปกรณ์ และเครื่องใช้ภายหลังการทำความสะอาด

สุขลักษณะส่วนบุคคลของผู้ประกอบกิจการและผู้สัมผัสอาหาร

ข้อ 21 ผู้ประกอบกิจการและผู้สัมผัสอาหารต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ด้านสุขลักษณะ เช่น

(1) ผู้ประกอบกิจการและผู้สัมผัสอาหารต้องมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อ หรือพาหะนำโรคติดต่อ โรคผิวหนังที่น่ารังเกียจ หรือโรคอื่น ๆ ตามที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่น ในกรณีเจ็บป่วยต้องหยุดปฏิบัติงานและรักษาให้หายก่อนจึงกลับมาปฏิบัติงานได้

(2) ผู้สัมผัสอาหารต้องรักษาความสะอาดของร่างกาย สวมใส่เสื้อผ้าและอุปกรณ์ป้องกันที่สะอาด และสามารถป้องกันการปนเปื้อนสู่อาหารได้

(3) ผู้สัมผัสอาหารต้องล้างมือและปฏิบัติตนในการเตรียม ประกอบ ปรุง จำหน่ายและ เสิร์ฟอาหาร ให้ถูกสุขลักษณะ และไม่กระทำการใด ๆ ที่จะทำให้เกิดการปนเปื้อนต่ออาหารหรือก่อให้เกิดโรค

บทบาทหน้าที่ของประชาชนหรือผู้ประกอบกิจการสถานที่จำหน่ายอาหาร

(1) ขอรับใบอนุญาต (กรณีพื้นที่สถานประกอบกิจการเกิน 200 ตารางเมตรและมีใช้เป็นการขายของในตลาด) หรือขอหนังสือรับรองการแจ้ง (กรณีพื้นที่สถานประกอบกิจการไม่เกิน 200 ตารางเมตรและมีใช้เป็นการขายของในตลาด) โดยยื่นต่อราชการส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่ตั้งของสถานที่จำหน่ายอาหาร

(2) ดำเนินกิจการให้ถูกสุขลักษณะตามข้อบัญญัติท้องถิ่น และกฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561 โดยเน้นสุขลักษณะตามหมวด 1 หมวด 3 และหมวด 4 ดังนี้

- หมั่นเช็ดถูทำความสะอาดพื้นผิวและจุดที่สัมผัสร่วมกัน เช่น ลูกบิดประตู ก๊อกน้ำ ราวบันได

- จัดให้มีที่ล้างมือพร้อมมีสบู่หรือแอลกอฮอล์เจลสำหรับทำความสะอาดมือตลอดเวลา

- ล้างภาชนะ อุปกรณ์ให้สะอาดและฆ่าเชื้อโรค

- ผู้เตรียมหรือปรุงประกอบอาหาร ผู้เสิร์ฟหรือผู้จำหน่ายอาหาร ผู้เก็บและทำความสะอาดอุปกรณ์ ต้องแต่งกายให้สะอาด สวมใส่มีแขน สวมใส่ผ้ากันเปื้อน สวมหมวกหรือเน็คคลุมผม สวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา และไม่ใช้มือหยิบจับอาหารโดยตรง หากมีอาการป่วย ไอ จาม มีน้ำมูก หรือเหนื่อยหอบให้หยุดงานและไปพบแพทย์ทันที ต้องมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อ หรือโรคอื่น ๆ ตามที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่น

แนวทางการบังคับใช้มาตรการตามกฎหมาย กรณี ที่มีการระบาดของโรคติดต่อโควิด 19 ในสถานที่จำหน่ายอาหาร และกิจการประเภทอื่น ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

กรณีที่มีการระบาดของโรคติดต่อโควิด 19 ซึ่งเป็นโรคติดต่ออันตราย ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2563 ในสถานที่จำหน่ายอาหาร โดยพบว่า ประกอบกิจการ และผู้สัมผัสอาหารในสถานที่จำหน่ายอาหาร เป็นโรคติดต่อ หรือพบผู้ป่วยเป็นโรคติดต่อซึ่งยืนยันว่าบริโภคอาหารหรือได้รับเชื้อโรคมาจากสถานที่จำหน่ายอาหารนั้น หรือตรวจพบเชื้อโรคซึ่งทำให้เกิดการระบาดของโรคในสินค้าที่จำหน่ายในสถานที่จำหน่ายอาหารนั้น ซึ่งถือว่าเป็นกรณีที่เกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน ซึ่งได้ใช้เหตุเทียบเคียงกรณีดังกล่าวนี้กับข้อ 26 แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551 ดังนั้น จึงสามารถเพื่อพิจารณาบังคับใช้มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข โดยดำเนินการได้ดังนี้

1. อธิบดีกรมอนามัย มีอำนาจตามมาตรา 8 ออกคำสั่งให้เจ้าของวัตถุหรือบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับการก่อเหตุนี้ระงับการกระทำหรือการใด ๆ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายนี้ได้ตามสมควร โดยอธิบดีได้มอบอำนาจตามมาตรา 8 ให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วทุกจังหวัด ตามคำสั่งกรมอนามัย ที่ 1032/2547 เรื่อง มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดออกคำสั่งตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ดังนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงมีอำนาจในการออกคำสั่งตามมาตรา 8 นี้ได้

2. เจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจตามความในมาตรา 45 ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ดำเนินกิจการใด ๆ ตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่นหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือถ้าการดำเนินกิจการนั้นจะก่อให้เกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะสั่งให้ผู้นั้นหยุดดำเนินกิจการนั้นไว้ทันทีเป็นการชั่วคราวจนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าปราศจากอันตรายแล้วก็ได้

3. เจ้าพนักงานสาธารณสุข มีอำนาจตามความในมาตรา 46 วรรคสอง ในกรณีที่เจ้าพนักงานสาธารณสุขตรวจพบเหตุที่ไม่ถูกต้องหรือมีการกระทำใด ๆ ที่ฝ่าฝืนต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่นหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้จะมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน หรือจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชนเป็นส่วนรวมซึ่งสมควรจะดำเนินการแก้ไขโดยเร่งด่วน ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้กระทำการไม่ถูกต้องหรือฝ่าฝืนดังกล่าวแก้ไขหรือระงับเหตุ นั้น หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขหรือระงับเหตุนี้ได้ตามสมควร แล้วให้แจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ

บทกำหนดโทษ

(1) ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามความในมาตรา 40 (2) หรือ (3) มีโทษตามมาตรา 73 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามความในมาตรา 40 (1) (4) (5) (6) หรือ (7) มีโทษตามมาตรา 73 วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 25,000 บาท

(3) ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงกฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561 มีโทษตามมาตรา 68 ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 บาท

(4) ผู้ใดฝ่าฝืนประกอบกิจการสถานที่จำหน่ายอาหาร โดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามความในมาตรา 38 กรณีที่มีพื้นที่เกินสองร้อยตารางเมตร มีโทษตามมาตรา 72 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท กรณีที่มีพื้นที่ไม่เกินสองร้อยตารางเมตรโดยไม่มีหนังสือรับรองการแจ้ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 25,000 บาท

(5) ผู้ใด ...

(5) ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของอธิบดีกรมอนามัยตามมาตรา 8 มีโทษตามมาตรา 69 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(6) ผู้ใดดำเนินกิจการในระหว่างที่มีคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้หยุดดำเนินกิจการ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา 45 มีโทษตามมาตรา 80 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกไม่เกินวันละ 25,000 บาท ตลอดระยะเวลาที่ยังไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง

(7) ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขตามมาตรา 46 วรรคสอง มีโทษตามมาตรา 81 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 25,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ